

Multibertso digitala

DIANA FRANCO

Ez, ez naiz erratu, multibertsoa nahita idatzi dut. Aurreko astean, lagun batek komentatu zizkidan ezgaituak direnentzat metabertsoaren aukera paregabeak. Nik, ordea, Mark Zuckerbergen metabertsoan pentsatzen dudanean giza harreman digitalak berriro menderatzeko estrategia bat baino ez dut ikusten, merkatu berri bat sortuz. Aldaketa bultzatzeko, boterea bere eskutan izateko, behar den dirua jartzeko prest dago Zuckerberg jauna.

Lagun honek diostana interesgarria da, noski, onurak ez dira gutxi mugikortasun arazoak dituzten pertsonentzat, batez ere besteekin berdintasunean harremanak izateko orduan.

Digitala oso gauza gaztea da. Digitala den "lokatz" honekin sortu dezakeguna oso anitza da. Mutazioak jasotzen ditu denbora osoan, gizaki ezberdinen kosmobisio ezberdinak xurgatzen dabil digitala: kosmobisio politikoak, harremanetariakoak, kulturalak, ekonomikoak... baina bitartean, kaleko pertsonok zaila dugu aukera horien guztien artean erabakitzea, zein da gure papera eraldaketa digitalean? Digitala zer den ere azalduko digunik ez baitago, bakarrik dinamika bat erabiltzera bultzatzen gaituena, mundua aldatzen ari delako, lanak aldatzen ari direlako, genekiena jada baliagarria ez delako... Kanpoan geratzea aukera bat ez delako.

Baina, kanpoan geratze hori ere, sortzen den gauza bat da. Zein da nagusiek sortuko luketen mundu digitala? Zein da idazten eta irakurtzen ez dakiten pertsonen sortuko luketen mundu digitala? Zein da ekologistek sortuko luketen mundu digitala? Zein da itsuek sortuko luketena? Eta elbarri batek sortuko lukeen mundu digitala? Irakasleek sortuko luketena?

Metabertsoa txiki geratzen zait, multibertsoa interesgarriagoa egiten zait, aintzagoa, egokituagoa, gizatasun handiagoa. ●

NAZIOARTEA

Erokeria suizida bat

Artikulu hau CTXT-k argitaratu du eta CC by-sa lizentziari esker ekarri dugu.

Kubako misilen krisiak hirurogei urte beteko ditu hilabete honeetan. Gaur egun antzeko egoera batera hurbiltzen ari gara, baina iritzi publikoa ilargian dago.

1962ko urriaren 14tik 28ra, mundua erabateko suntsipenaren atarian izan zen. Arerio nuklearraren mugetatik gertu suntsipen handiko baliabide militarrek kokatu izanak, sakoneko eta muturreko segurtasunik ezak, eragin zuen krisi hura.

Orduan mundu osoak ulertu zuen zein arriskutsua zen pareko superpotentzia nuklearraren mugetan misilak eta azpiegitura militarrek zabaltzea. Egun horietan Sobietar Batasuneko misil nuklearrek AEBak kolpa zitzaketan Kubatik jaurtita, Turkian jarritako misil amerikarrek gauza bera egin zezaketan bitartean. Pauso bat atzera ematea izan zen irtenbidea, eta, bide batez, Kremliaren eta Etxe Zuriaren artean zuzeneko telefono linea bat irekitzea, "telefono gorri" famatua. Gaur egun Ukrainak jokatzeko du Kubaren papera, baina mundua ilargian dago.

Egoerak ezberdinak dira, baina Mosku egiten ari den ohartarazpenen zentzua orduan Kennedyk egindakoaren bera da: "arrisku existentziala" mahai gainean jartzea. Hortik aurrera, desberdintasunak hasten dira.

Garai hartan "MAD" (*Mutually Assured Destruction*), elkar suntsitze ziurra, deitu zitzaionari buruz Putinek Mendebaldeari egindako ohartarazpenak ez dira funtzionatzen ari. Putinen xantaiak ari dira politikariak eta komunikabideak, 1962tik aurrera kontsentsuzkoa zena aipatu besterik egiten ari ez bada ere. Hondamena begi bistakoa den arren, deseskalatzea negoziatzea, orduan egin zen bezala, baztertuta dagoela dirudi gaur egun. Bazterrekoa zen ideologo nazionalista Alexander Du-

ginen aurkako abuztuko atentatuak bezalakoek -azkenean alaba hil zioten- *think tank* atlantistek ez daukan garrantzia ematen diotenak, edo irailean Baltikoko gasbideen aurka egindakoak -Alemaniaren kontra atentatuak-, berretsiz besterik ez dute egiten AEBek espiala elikatze-ko darabilten abiadura.

Gaur egun guda nuklearrari buruz hitz egiten da bideojokoa balitz bezala. Diana Johnstonen azken liburua izenburua parafraseatuz, *From MAD to Madness*, arrisku komunari buruz Guda Hotzean zegoen kontsentsutik zorakeria suizida antzeko batera joaten ari gara.

Errusia NATOren erasotik defendatzeko, eskura dituen arma guztiak erabiliko dituela esanez Putinek egindako ohartarazpena egiazkoa dela onartu du Europar Batasuneko kanpo politikako arduradun Josep Borrell, "baina horrek ez du aldatzen Ukraina sostengatzeko gure erabakia eta batasuna". Otsailean hasitako Ukrainaren inbasio kriminalari baino ez diote erreparatzen, aipatu ere egin gabe 30 urtez berau eragin duten arrazoiak.

Gaur egungo krisiaren erdigunean AEBen ideia hau dago: "Potentzia handi bakarra neu naiz, hala izaten jarraitu nahi dut eta munduan posizioak galtzen ari naiz, baina nire nagusitasun militarra izugarria eta zanpatzailea denez, galera horiek kontsentsatzeko erabiltzen dut".

Eskema horretan, Ukrainan nagusitasuna lortzea eta Alemaniaren eta Errusiaren arteko lotura ekonomikoa haustea (teknologia/energia) funtsezkoak dira Eurasia mendean hartzeko.

Eurasia menderatzeko AEBentzat Ukrainak duen garrantzia oso ezaguna da. Washingtonek gutxienez 25 urte daramatza hori aldarrikatzen: Ukraina NATOan sartzea;